

nak megfelelőleg kimondotta, hogy „a szolgálati jogviszony ke-  
retében az a fél, aki a másik félnek cselekménye, illetve mu-  
lasztása miatt egyébként jogosult is lenne a szerződés azonnali  
hatályu felbontására, ezzel a jogával csak akkor és annyiban  
élhet, mennyiben ezt a jogát az alapul szolgáló ténykörülmeny  
felmerülte és arról való tudomásszerzése után azonnal érvénye-  
síti azáltal, hogy abból folyó és a szerződés azonnali megszün-  
tetésére irányított elhatározását az ok megjelölése mellett a má-  
sik féllel közli. Egyébként is a jelen esetben alkalmazandó az  
az általános magánjogi szabály, hogy a másik félnek jóhiszemű  
és nyilván felismerhető tévedéséből jogokat és előnyöket szár-  
maztatni nem lehet.“

Az a tétel, hogy a rögtöni felmondási okot a ténykörül-  
mény felmerülte után azonnal kell érvényesíteni az ok megje-  
lölésével, megfelel az állandó gyakorlatnak és helyes lélektani  
alapon nyugszik, mert ha valakinek valami igazán fáj és hely-  
zetét tarthatatlanná teszi, az mindjárt fáj és akkor fáj a leg-  
jobban. Aki később jön rá, hogy a helyzete egy régebbi eset  
folytán tarthatatlan, az nem valószínű s sérelem, hanem speku-  
láció és okoskodás következménye.

Hogy senki másnak felismerhető tévedéséből előnyöket  
nem támaszthat, az egyike azoknak az általános, ködszerű jogi  
tételnek, amelyek inkább erkölcsi tételek.

A fenti esetben később alperes munkaadó a felmondási idő  
alatt felperest tényleges szolgálattételre visszahívta, a felhívás-  
nak azonban a felperes nem tett eleget.

A munkaadó felperesnek a további szolgálatot megtagadó  
magatartása folytán most már az alkalmazott ellen élt az azon-  
nali hatályu felmondás jogával. A Kuria ezt a felmondást jo-  
gosnak mondta ki, mert „nem tagadhatja meg az alkalmazott  
ezt a szolgálatot rendszerint még akkor sem, ha előzőleg a mun-  
kaadó őt a tényleges szolgálat alól egyelőre fel is mentette,  
mert a munkaadót megilleti azon jog is, hogy általa fizetett és  
a tényleges szolgálat alól korábban már felmentett alkalmazott-  
ját indokolt esetben fontos és méltányos okból tényleges szol-  
gálatba munkára visszarendelje“. A Kuria jelen esetben mun-  
kaadónak a felmondási idő lejártára vonatkozó jóhiszemű té-  
vedését tartotta ilyen méltányos oknak.

A Kuria fenti indokolását bizonyos aggodalommal kell  
néznünk. Kétségtelen, hogy a felmondás csak nyilatkozat a ha-  
tározatlan időre szóló szolgálati szerződés megszüntetésére és  
a felmondási idő alatt a szerződési jogok és kötelezettségek még  
hatályosak és így a munkavállaló a munkaadó kívánságára a  
szolgálatot teljesíteni köteles. Ha azonban a munkaadó kijelenti,  
hogy ezt a szolgálatot nem veszi igénybe, nem kívánhatja, hogy  
ezért az esetleges érdekért a munkavállaló tétlenül készenlét-  
ben álljon és fontosabb érdekét a kínálkozó újabb elhelyezkedés  
íránt feláldozza. A munkaadótól elvárható, hogy határozott és  
végleges nyilatkozatot tegyen a szolgálat igénybevételére nézve.

Sz—i.

**Beszámítás a perköltséggel szemben.** Bizonyos  
csalódással veszünk hirt a Kuria egy újabb ítéletéről,  
amely oly kérdéseket zavar fel ismét, melyeket már-  
már tisztázottnak véltünk.

A szóban levő ítélet (C. V. 4964/1927, kelt 1927  
dec. 1-én) a felperesnek egy nyilván lényegesen nagyobb

összeg megfizetése iránt indított keresete folytán az alperest csupán 1244 pengő vételári hátralék megfizetésére kötelezi, viszont a tulnyomóan pervesztessé vált felperest az alperes javára 900 pengő perköltség megfizetésében marasztalja. A rendelkező rész azonban kifejezetten kimondja, hogy az utóbbi perköltség a felperes javára megítélt tőkeösszegbe *beszámítható* és pedig akár a felperes, akár az alperes kívánságára. Az indokolás vonatkozó szakasza kiemeli, hogy az É. T. 18. § utolsó bekezdése szerint a perköltség az ügyvéd kezeihez fizetendő ugyan, ha az ügyfelet a perben ügyvéd képviselte, ám ez a szabály nem változtat azon az elsőbrendű jogszabályon, hogy ez a költség — az ítélet szavai szerint — mégis az *ellenfél részére*, nem pedig a ellenfél ügyvédje részére ítéltetik meg.

Ezek szerint tehát, ha alperes úgy kívánja, az általa fizetendő 1244 P vételárhátralék összegéből levonhat 900 pengő perköltséget és csupán 344 pengőt fizet a felperesnek, fittyet hányva, hogy az ügyvédje mikor és hol fog költségeihez jutni. Magyarán: ügyvédjének a perben kiérdemelt és bíróilag likvidált *költségével fizetheti* az ellenfél részére a saját tartozását;

ha pedig a felperes kívánja a beszámítás eszközlését, megint csak elvonja az ügyvédet attól a kielégítési alaptól, amelyet a pervesztesnek tekinthető felperes vagyona nyújt és illuzóriussá teszi az ügyvédnek azt a jogát, hogy a részére megítélt perköltséget elsősorban attól igyekezzen behajtani, akivel szemben azt a bíróság megítélte.

Ismeretesek a Kuriának újabban kelt azon döntései, amelyek a pernyertes ügyvéd közvetlen végrehajtási jogát elismerték a pervesztes ellenféllel szemben. A kir. Kuria ugyanezen (ötödik) tanácsa mondta ki 6490/1927. sz. végzésében elvi éllal, hogy a pernyertes fél ügyvédje *saját nevében* megkérheti a végrehajtást költségei erejéig a pervesztes ellenfél ellenében. Vajjon nem hiúsul-e meg az ügyvédnek eme joga, ha vele szemben az ellenfél beszámíthat oly követelést, amely nem az ügyvéddel szemben áll fenn, hanem — az általa képviselt féllel szemben?

Ugy véljük, a szóban levő határozat bizonyos értelemben lebontását jelenti annak a joggyakorlatnak, amely a Pp. é. 18. § utolsó bekezdésének szükszavú, de sokat jelentő alapján épült. Ez az ítélet is élenken demonstrálja, mennyire célszerű és szükséges az Ügyvédszövetség azon törekvése, hogy „az 1912 : LIV. t.-c. 18. §-ának idevágó hézagos intézkedése helyébe az ügyvédnek a per-

költséghez való joga oly módon szabályoztassék, hogy e joga tekintetében őt sem saját ügyfele, sem pedig harmadik személy részéről sérelem ne érhesse." (Vándorgyűlési határozat, 1927.)

Az a reményünk, hogy az ügyvédségnek ez a törekvése nem tulságosan sok időn belül célt fog érni. Törekednünk kell oly irott jogszabály megalkotására, amely elvi tisztasággal jelentse ki, hogy a perben megítélt költség éppen nem a pernyertes ügyfelet illeti, hanem azt, akinek a munkáját és sikerét kívánta ezzel a bíróság jutalmazni: — a pert nyert *ügyvédet*.

F. P.

**Ingójelzalog a Curia gyakorlatában.** Gazdasági életünk régóta érzi, hogy a kézizalog nem lehet az ingó vagyponra egyedüli és kielégítő eszköze. De mivel jogunk az ingóságokra történő hitelezést tényleges birtokbaadásra támaszkodó kézizalog formájában legalizálta: a forgalom kerülőúton, színtelt jogügyletekre burkolva, zavaros és bizonytalan formulákkal próbálta égető szükségletét kielégíteni. Természetesen ezek a mimikrizáló ügyletek teljesen bizonytalanok, éppen ezért költségesek és uszorás izűek. Nincsen erősebb érv az ingójelzalog jog törvényes intézményesítése mellett, mint éppen a forgalom e jogi torzalakzatai, amelyek nemesak azt jelzik, hogy a szükséglet fennáll, de azt is, hogy e kényszerűt megoldások a gazdasági élet komoly veszedelmét rejtik.

Az érdekképviseltek sürgetése folytán a legutóbbi időkben már a törvényhozás is kénytelen volt az ingójelzalog jog témájával foglalkozni. De a törvényjavaslat, — a megoldás módja és a jogászi kidolgozás szempontjából kitűnő munka — mint oly sok kodifikációs kezdeményezés, amely nem kapcsolódik politikai aktualitásba, megfeneklett a bizottságok és a plénum közti uton. Ugy látszik, megint a bíróságokra hárul a probléma jogászi rendezése. A Curia egyik legutóbb kelt IV. 1868/1927. sz. ítéletével merész lépést tesz ebben az irányban. Kimondja, hogy a zálogjog megalapításához szükséges ugyan, hogy a kézizalogul lekötött ingóság a záloghitelezőnek vagy az ő részére egy harmadiknak átadassék, de a zálogjog hatályát nem érinti az a körülmény, hogy a zálog tárgyai a zálogadás gondozása alatt hagyattak. (Olvasható a Ker. Jog. 1927. évi 11-ik számában, 195. lapon.)

Azzal, hogy az adós birtokában hagyott ingóság feletti lekötést hatályosnak ismeri el, élesen utal a Curia arra, hogy az ingóhitelnek a birtokbaadással kapcsolatos kézizalogként való megszervezése a jogrend szempontjából nem olyan abszolút kényszerűség, hogy a jogalakulás iránya attól el ne térhessen. A fenti ítélettől már csak egy lépés választ el attól, hogy a gyakorlat az ingójelzalogjogot az idegen formulába bujtatott eseti megoldáson túl, sui iuris intézményként is elismerje.